

మాదిరి ప్రశ్నాపత్రం – 2023

సాంఘికశాస్త్రం

(తెలుగుమీడియం)

భాగం - A మరియు భాగం- B

సమయం: 3.00 గంటలు

10వ తరగతి

గరిష్టమార్కులు: 80

సూచనలు:

1. ప్రశ్నలను బాగా చదివి అర్థం చేసుకొని జవాబులు రాయండి
2. భాగం- A లో ఇచ్చిన ప్రశ్నలకు సమాధానాలను మీకు ఇచ్చిన జవాబు పత్రంలో రాయండి
3. భాగం - A జవాబు పత్రానికి ఇచ్చిన పటాన్ని జతచేయండి
4. భాగం - Bని, భాగం A జవాబు పత్రానికి జతచేయండి.
5. భాగం - A, I, II మరియు III విభాగాలను కలిగి ఉంటుంది
6. ప్రతి విభాగంలో ఇచ్చిన సూచనలను అనుసరించి సమాధానాలను స్పష్టంగా రాయండి.

సమయం : 2.30 గంటలు.

భాగం- A

గరిష్టమార్కులు : 60

విభాగం- I

6 X 2 = 12 మార్కులు

1. అన్ని ప్రశ్నలకు సమాధానం రాయండి
2. ప్రతి ప్రశ్నకు 3- 4 వాక్యాలలో సమాధానం రాయండి.
3. ప్రతి ప్రశ్నకు 2 మార్కులు ఉంటాయి.

1. బాబర్ మరియు టెరాయి ప్రాంతాల మధ్య తేడాలను గుర్తించండి.
2. నానాజాతినమితి ఎందుకు విఫలమైంది?
3. ఓటు ప్రాముఖ్యతపై అవగాహన కల్పించేందుకు ఏవైనా రెండు నినాదాలు రాయండి
4. భారతదేశ విదేశాంగ విధానం మెరుగుదలకు సూచనలను వ్రాయండి.

5. తెలంగాణ అవుట్ లైన్ పటంను గీయండి.

6. క్రింది పట్టికను గమనించి, a మరియు b ప్రశ్నలకు సమాధానమివ్వండి.

రాష్ట్రం	శిశుమరణాలు 1000 (2016)	అక్షరాస్యత రేటు % (2011)	సెకండరీ స్థాయిలో నికర హాజరునిష్పత్తి (2013-14)
హర్యానా	33	77	61
హిమాచల్ ప్రదేశ్	25	84	67
బీహార్	38	64	43

- a. పై పట్టిక ప్రకారం శిశు మరణాలు, అక్షరాస్యతలో మరియు నికరహాజరు నిష్పత్తిలో ఏరాష్ట్రం మెరుగైన స్థానంలో ఉంది?
- b. బీహార్ రాష్ట్రంలో ఎందుకు అక్షరాస్యత రేటు తక్కువగా ఉంది? ఒక కారణం రాయండి.

విభాగం- II

6 X 3 = 18మార్కులు

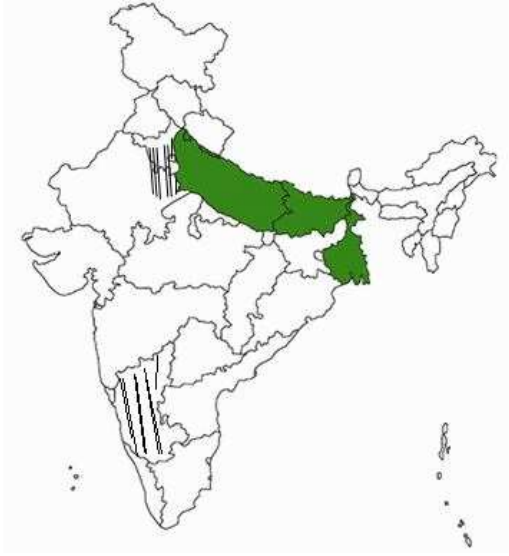
1. అన్ని ప్రశ్నలకు సమాధానం రాయండి
2. ప్రతి ప్రశ్నకు 5 - 6 వాక్యాలలో సమాధానం రాయండి.
3. ప్రతి ప్రశ్నకు 3 మార్కులు ఉంటాయి.

7. పేరాను చదివి, అర్థం చేసుకోని, వ్యాఖ్యానించండి

జనాభా పెరుగుదలగురించి కొంత మంది ఆందోళనతో మాట్లాడటం మనం తరచుగా వింటుంటాం. వీళ్ళు సాధారణంగా అక్షరాస్యులై ఉంటారు. జనాభా ఎక్కువై, వనరులు తక్కువ అవ్వటంవల్ల ఇతరులు ప్రయోజనం పొందలేకపోతున్నారని వీళ్ళు అంటారు.

8. భారతదేశ విభజన సమయంలో ప్రజలు ఎదుర్కొన్న సమస్యలు ఏమిటి?
9. మద్యపాన నిషేధంపై కరపత్రాన్ని తయారు చేయండి
10. ప్రపంచీకరణలో సాంకేతిక పరిజ్ఞానం పాత్ర ఏమిటి?

11. ఇచ్చిన మ్యాప్‌ని పరిశీలించి ఎ, బి, & సి ప్రశ్నలకి సమాధానం ఇవ్వండి

ఎ . షేడ్ చేసిన ప్రాంతం దేనిని సూచిస్తుంది?

బి. గీతలతో సూచించిన రాష్ట్రం ఏది?

సి. తూర్పున భారతదేశంతో సరిహద్దును కలిగిన ఏదైనా ఒక దేశం పేరు రాయండి.

12. కింది పట్టికను పరిశీలించి విశ్లేషించండి

మొత్తం పంట వేసిన విస్తీర్ణం – మిలియన్ హెక్టార్లలో			
ప్రాంతం	1955-56	2006-07	పెరుగుదల %
అంధ్ర ప్రాంతం	4.2	5.3	20
తెలంగాణ ప్రాంతం	4.8	5	5

విభాగం – III

మార్కులు 6X5 = 30

- A. అన్ని ప్రశ్నలకు సమాధానం రాయండి.
- B. ప్రతి ప్రశ్నకు అంతర్గత ఎంపిక ఉంటుంది.
- C. ప్రతి ప్రశ్నకు 8-10 వాక్యాలలో సమాధానం రాయండి.
- D. ఒక్కో ప్రశ్నకు 5 మార్కులు ఉంటాయి.

13. హిమాలయ నదీవ్యవస్థను వర్గీకరించి, ఏదైనా ఒక నదీవ్యవస్థను గురించి వివరించండి.

(లేదా)

1967 తర్వాత ప్రాంతీయపార్టీలు పెరగడానికి కారణాలేంటి?

14. వ్యవస్థీకృత, అవ్యవస్థీకృత రంగాల మధ్య గల తేడాలేమిటి?

(లేదా)

పెద్ద మనుషుల ఒప్పందం' లోని ముఖ్యాంశాలు తెలంగాణ, ఆంధ్ర ప్రాంతాల మధ్య అపనమ్మకానికి ఏవిధంగా దారి తీశాయి?

15. ఇచ్చిన పేరాను చదివి అర్థం చేసుకోని వ్యాఖ్యానించండి.

విదేశీచమురు కంపెనీలు పర్యావరణాన్ని పట్టించుకోకుండా యదేచ్ఛగా చమురును వెలికి తీయడంవల్ల నైజీరియా తీరప్రాంతవాతావరణంలో అనేక సమస్యలు ఏర్పడ్డాయి. చమురుబావుల నుండి సముద్రపు నీటిలో కలిసే చమురు వల్ల ఇక్కడి జీవావరణవ్యవస్థ తీవ్రంగా ప్రభావితమయ్యింది.

(లేదా)

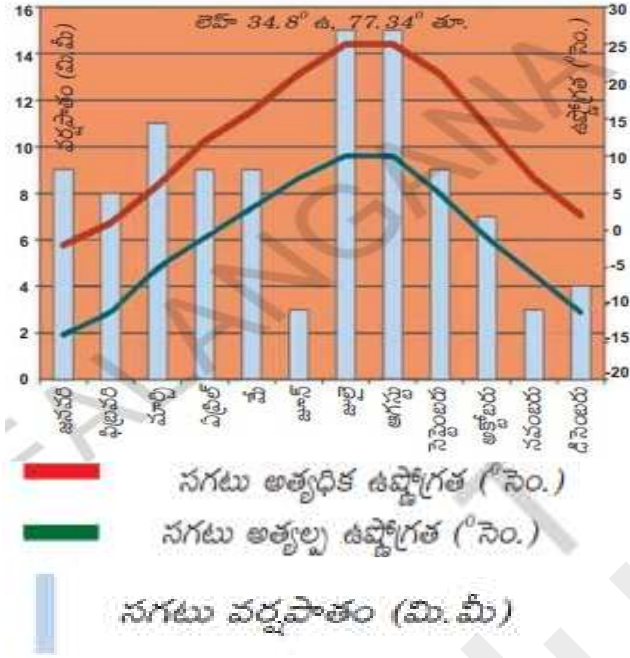
సోవియట్ సైనికులు తిరిగి వెళ్ళిన తరువాత ఆఫ్ఘనిస్తాన్ లో తాలిబాన్లు అధికారంలోకి వచ్చి తీవ్రవాద ఇస్లామిక్ ప్రభుత్వాన్ని స్థాపించారు. మతగ్రంథాలలో ఉన్న నియమాలను ప్రజలు ఖచ్చితంగా పాటించాలని ప్రజలందరినని బలవంతం చేయసాగారు.

16. ఈ రోజుల్లో ఆర్థిక వ్యవస్థలోని ఏ రంగములో ఉద్యోగావకాశాలు పెరుగుతున్నాయి? కారణాలు తెల్పండి.

(లేదా)

ప్రస్తుతం పట్టణీకరణ వల్ల ఎదురవుతున్న సవాళ్ళను పేర్కొని, నివారణ మార్గాలు చూపండి.

17. ఇచ్చిన గ్రాఫ్ని గమనించి విశ్లేషించండి

(లేదా)

కింది పట్టికను పరిశీలించి, విశ్లేషించండి

పట్టిక: 1 భారతదేశంలో కార్మికుల పంపిణీ, 2017-2018 (%)					
రంగం	నివాసస్థానం		లింగం		మొత్తం కార్మికులు
	గ్రామీణ	పట్టణ	పురుషులు	స్త్రీలు	
వ్యవసాయ రంగం	59.8	6.6	40.7	57.2	44.6
పరిశ్రమల రంగం	20.4	34.3	26.4	17.7	24.4
సేవల రంగం	19.8	59.1	32.8	25.2	31.0

18. భారతదేశపటంలో క్రింది ప్రదేశాలను గుర్తించండి

1. దక్కన్ పీఠభూమి
2. ధార్ఎడారి
3. మలబార్ తీరం
4. పశ్చిమానికి ప్రవహించే ఒక నది
5. దొడబెట్ట

(లేదా)

ప్రపంచపటంలో క్రింది ప్రదేశాలను గుర్తించండి.

1. బ్రిటన్
2. ఆస్ట్రేలియా
3. భారతదేశం
4. ఈజిప్ట్
5. నాజీయజం ఈ దేశానికి సంబంధించినది.

మునుపటికంటే లోతైన బోరుబావులు తవ్వల్సి ఉంటుంది. దీనివల్ల సాగునీటికి డీజిల్ / విద్యుత్తు వినియోగం కూడా పెరుగుతుంది.

5. లోతుగా గొట్టపు బావులు తవ్వడంవలన కింది వాటి పెరుగుదలకు దారి తీస్తుంది [   ]
  - A) పంటల పెరుగుదల
  - B) సాగు చేసిన ప్రాంతం
  - C) విద్యుత్ వినియోగం
  - D) భూసారం
6. కింది వాటిలో సరియైన వ్యాఖ్యాన్ని గుర్తించండి [   ]
  - A) విస్తారంగా వర్షాలు కురుస్తున్న ప్రాంతాల్లో భూగర్భ జలాలు బాగానే ఉన్నాయి.
  - B) నాననీళ్లు నేలలోకి ఇంకే ప్రాంతములలో కూడా భూగర్భ జలాలు అడుగంటుతున్నాయి
  - C) భారతదేశంలో భూగర్భ జలమట్టంలో ఎలాంటి మార్పు లేదు.
  - D) రైతులు పంటల సాగుకు భూగర్భ జలాలను వినియోగించడం లేదు.
7. ప్రస్తుత భారత ప్రధాన ఎన్నికల కమిషనర్ [   ]
  - A) రాజీవ్ కుమార్
  - B) సుశీల్ చంద్ర
  - C) అనూప్ చంద్రపాండే
  - D) వై.వి. చంద్రచూడ్
8. ప్రస్తుత భారత రాష్ట్రపతి [   ]
  - A) రామ్ నాథ్ కోవింద్
  - B) నరేంద్ర మోదీ
  - C) ద్రౌపది ముర్ము
  - D) తమిళిసైసాందరరాజన్
9. కింది వాటిలో ప్రజాసౌకర్యానికి ఉదాహరణ కానిది [   ]
  - A) సురక్షితమైనతాగు నీరు
  - B) విద్యుత్
  - C) విద్య
  - D) విమానాశ్రయం
10. GDPని అంచనా వేసేటప్పుడు వీటిని పరిగణలోకి తీసుకుంటారు. [   ]
  - A) మొత్తం వస్తుసేవల విలువలు
  - B) మొత్తం అంతిమ వస్తుసేవల విలువలు
  - C) మొత్తం వస్తువుల విలువ మాత్రమే
  - D) మొత్తం సేవల విలువ మాత్రమే
11. హివారేబజార్ లో చెరకు మరియు అరటి పండించడం పై నిషేధం విధించడానికి కారణం [   ]
  - A) ధరలు చాలా తక్కువగా ఉండడం
  - B) దిగుబడి చాలా తక్కువగా ఉండడం
  - C) ఈ పంటలకు ఎక్కువ నీరు తీసుకుంటాయి
  - D) ఈపంటలకు సరైన గిరాకీ లేదు.

12. జతపరచి సరైన దానిని ఎన్నుకోండి. [ ]

- 1) మహానగరాలు a) 1 మిలియన్ నుండి 10మిలియన్ల మధ్య జనాభా
2) మెట్రోపాలిటన్ b) 10 మిలియన్లకు పైగా జనాభా
3) క్లాస్ 1 నగరాలు c) 5000 నుండి 1 లక్ష మధ్య జనాభా
4) పట్టణాలు d) 1 లక్ష నుండి 10 లక్షల మధ్య జనాభా

- A) 1 – a, 2 – b, 3 – c, 4 – d   B) 1 – d, 2 – c, 3 – b, 4 – a
C) 1 – c, 2 – d, 3 – a, 4 – b   D) 1 – b, 2 – a, 3 – d, 4 – c

13. చాలా మంది నైపుణ్యంలేని మరియు కొంత నైపుణ్యంగల కార్మికులు ఈ దేశాలకు వలసపోతున్నారు [ ]

- A) యూరోపియన్ దేశాలు   B) అమెరికా
C) ఆఫ్రికన్ దేశాలు   D) చమురు ఎగుమతి చేసే దేశాలు

14. సిమ్లా, నైనితాల్, ముస్సోరి వంటి వేసవి విడిది స్థావరాలు ఈ ప్రాంతంలో ఉన్నాయి. [ ]

- A) ఉన్నత హిమాలయాలు   B) నిమ్న హిమాలయాలు
C) శివాలిక్ శ్రేణి   D) నీలగిరి

15. 'చేయండి లేదా చావండి' అనే నినాదం దీనికి సంబంధించింది. [ ]

- A) సహాయ నిరాకరణ ఉద్యమం.   B) క్విట్ ఇండియా ఉద్యమం
C) ఖిలాఫత్ ఉద్యమం   D) శాసనోల్లంఘనోద్యమం

16. కింది వాటిలో తెలంగాణకు సంబంధంలేనిది [ ]

- A) పెద్దమనిషుల ఒప్పందం   B) ముల్కీనిబందనలు
C) ప్రాంతీయమండలి   D) సైలెంట్ వ్యాలీఉద్యమం

17. సరిగ్గా జత పరిచిన జంటను గుర్తించండి [ ]

- A) గ్రీన్ పీస్ ఉద్యమం – న్యూయార్క్
B) వర్సేయిల్స్ సంది – పారిస్
C) సర్దార్ సరోవర్ డ్యాం – గంగానది
D) అలీనోద్యమం – లండన్

18. కింది వాటిని కాలక్రమానుగతంగా అమర్చి సరైన దానిని ఎన్నుకోండి [ ]

1. ప్రత్యక్ష కార్యాచరణ దినం
2. క్విట్ ఇండియా ఉద్యమం
3. వ్యక్తిగత సత్యాగ్రహం
4. క్రిప్స్ మిషన్

- A) 1,2,3,4   B) 1,3,4,2
C) 3,4,2,1   D) 2,3,1,4

19. సరైన వాక్యాన్ని గుర్తించండి [ ]

- A) U.S.A అధ్యక్షుడిని ప్రజలు ప్రత్యక్షంగా ఎన్నుకుంటారు
B) భారతరాష్ట్రపతిని ప్రజలు ప్రత్యక్షంగా ఎన్నుకుంటారు
C) భారతీయ ప్రజలకు ద్వంద్వ పౌరసత్వం ఉంది
D) ఉమ్మడి జాబితాను రాష్ట్రాలు సవరించలేవు.

20. జవహర్‌లాల్ నెహ్రూకి సంబంధంలేనిది [ ]

- A) భూసంస్కరణలు   B) రాజభరణాలరద్దు
C) సహకార వ్యవసాయ సంఘాలు   D) స్థానిక ప్రభుత్వాలు